

Rafel Serra, poeta

per Jean Serra

Per indicació del meu amic Felip Cirer, he procedit a triar, d'entre un conjunt més ampli, els poemes de Rafel Serra Costa que es publiquen a la nostra revista EIVISSA i per als quals, ben de grat, escric aquesta nota de presentació.

En Rafel Serra i jo ens acabam de conèixer personalment ara fa poc. Però havíem parlat per telèfon moltes vegades. Ja fa temps que va tenir la gentilesa de fer-me arribar una trentena de poemes inèdits, perquè els llegís i li'n donés la meva opinió. Així ho vaig fer, i, per telèfon, li vaig dir quines havien estat les meves impressions, agraint-li, de passada, la confiança que va dipositar en mi.

Com que es decantava pel sonet, li vaig recomanar que llegís, si no ho havia fet ja, els *Sonets de Balansat*, de Marià Villangómez, i *Lliri entre cards*, de Gerard Vergés, per tal que comparés sengles llibres esplèndids de sonets perfectes, escrits per autors pertanyents a generacions literàries diferents. Crec recordar, també, que li vaig parlar de *Sol, i de dol*, de J. V. Foix, i dels molt bons sonets de Josep Marí al seu llibre *La veu dispersa*. Més endavant, en Rafel em va fer saber que els estava llegint.

En canvi, va trigar bastant a posar-se en contacte amb Felip Cirer, tal com li vaig aconsellar que fes en diverses ocasions. A la fi s'hi ha posat, com podem comprovar per la seva inclusió a la revista EIVISSA.

Si fins ara, doncs, Rafel Serra era un poeta inèdit, no era, amb tot, un poeta desconegut per la inquieta joventut eivissenca i formenterera. En Rafel forma part activa del *Col·lectiu Ràdio UC*, i en el fanzine cultural *Antea* que treu aquesta emissora han aparegut poemes seus, així com en altres publicacions de caire *underground*. Ha participat igualment en recitals poètics.

Pel mes d'abril de 1998, Rafel Serra va publicar-se el seu primer llibre de poesia, titulat *El temps presoner*, amb una il·lustració de Modigliani a la portada. En va fer un tiratge de 300 exemplars. Reelaborat gairebé tot, n'ha fet circular recentment una nova versió, aquesta vegada il·lustrant la portada amb una pintura de Joan Miró. Al llibre figuren poemes dedicats a tots dos.

A més dels autors esmentats, en Rafel ha incorporat al seu bagatge literari –com ha de ser–, altres poetes, com Salvador Espriu o Miquel Martí i Pol, per exemple, sense deixar d'escoltar, per això, les veus de cantants actuals, com Peter Gabriel. Recordem que en Rafel és afeccionat a la música i a la ràdio.

Rafel Serra Costa. (foto: Moisés Copa.)

Afegiré, encara, que demostra ser tan bon lector com observador de la realitat. La seva poesia –que ell mateix defineix d'urbana– s'obre com un ventall al món. No és un poeta que es conformi amb la sola experiència pròpia, sinó que sovint al·ludeix a fets històrics, pictòrics o culturals, com en el poema del seu llibre dedicat a Galois, el matemàtic francès (1811-1832), de qui en Rafel Serra diu que “algunes de les tècniques actuals en què es basen les comunicacions digitals parteixen del seu treball”.

D'aquesta manera, amb aquestes i altres referències, el lector és invitat a reflexionar sobre el món del qual ell mateix forma part indissoluble. Els sers humans tendim a pensar que el món són només els altres i les coses més o menys llunyanes que ens envolten, sense que ens afectin gaire ni despertar el nostre interès més enllà de les dificultats que ens oposin. De fet, però, el món comença on acaba la pell de cada u, i no és nostre l'aire que

respirem ni l'espai que ocupem. Només la supèrbia ens impedeix d'acceptar la nostra fugacitat. La poesia ens sotstreu de l'engany, mostrant-nos allò que s'oculta sota les aparences. Per això la poesia és una arma redemptora carregada de raons.

Després d'estudiar a la Universitat de les Illes Balears, s'incorpora al món laboral d'Eivissa. En l'actualitat en Rafel Serra és professor de Tecnologia a l'Institut de Batxillerat de Sant Jordi de ses Salines.

SET CERÀMIQUES SÓN TAMBÉ SET POEMES

Com set ocells fent niu als dits
de l'hort de Joan Miró,

com set mesos sense cap pressa,
temps movent-se en comitè,

com els set anys que Martí i Pol
va seure i plorar tancat,

com set cercles de vidre als ulls
del viatger sense pas,

com set taques de pell morena
de dos nits de Sant Joan,

com els set poemes amb nom
que no et vaig voler enviar,

em dius: "He pintat set ceràmiques,
però mai no les veuràs".

M'HE VIST IMPRÈS EN L'ENIGMA D'UNES SANDÀLIES

Tinc un telescopi per on et veig,
peix elegant,
lluny del teu gabinet,
lluny dels pupitres,
lluny del soroll.
Un telescopi potser involuntari.
Però amic dels estels. Ben orientat.
És un clar de finestra amb vocació
d'or cal·ligràfic.
La primavera en fals per on es veu
l'extrem d'un peu,
l'extrem d'un dit,
l'extrem d'una ungla,
l'esmalt d'una sandàlia que es perfila.

Sóc una illa –no sé si t'ho han dit ja–,
i també una crònica indeformable,
que amb la virtut d'antics infants-amants,
i l'aptitud d'un sistema de sal,
entén les teves vetes
de donzella d'abans,
el brodat d'alguna brusa sencera,
l'espai barrat a qualsevol instant
i els vidres i els coixins tan endreçats.
Ets un peix elegant,
sí,
d'una elegància en silenci i adusta
per on vaig caure –ja fa anys–, exhaust.

No és just que les sentències es murmurin
com un material titànic no noble.
No és just que la sagacitat s'ausculți
amb la fredor del teu fonendoscopi.
No és just que els membres imitin els núvols
–jo sé fer servir els peus,
sé fer servir les mans–.
No és justa la inoculació d'un tret,
d'un grat somriure,
tan a destemps,
tan a deshora,
i tan borrós.

Després del fred de submergir-me en maig,
i la fricció entre les nostres nacions,
cal que admeti que aquest silenci és poc.
Potser el crec pràctic,
però és sec i estrany.

Per això he decidit desenterrar el llapis
en aquesta nit tampoc massa espessa,
i he volgut desar aquest embruixament,
trepitjar el terra com si el terra fos terra,
anar a les festes com si fossin festes,
no admetre que ningú em delati,
ni tampoc que ningú m'alteri,
i compartir, algun capvespre net,
el plaer, i el gust, de saber-te.

POEMA REVERSIBLE

Penso en mirar-me en el mirall
posant el full cap per avall.

Aleshores:

Les meves perles resten soles.
Por. Fam. Fret. Son. Set.

Quan tinc...

Quan tinc...

Sol. Llum. Mel. Mar. Cel.
Les teves perles em consolen.

Aleshores:

Deixo d'estar cap per avall
quan et veig dins aquest mirall.

POEMA REVERSIBLE

INSTANT EN QUÈ ÍCAR VA TORNAR A VOLAR I NO VA CAURE

S'ajunta la gentada per veure aquest miracle:
"Boig Ícar, com pots creure batent aquestes ales
que pots aixecar el cos pel vent com per escales?"
I el jove heroi contesta, absent de l'espectacle:

"Sentiu pel que jo visc: Desig d'abraçar el cel.
Mes he de prendre el risc de caure des del cim.
Si és just i genuí perseguir el vers sublim,
jo faig el meu camí seguint el meu anhel.

Vaig caure altres vegades, mes mai com per deixar
de viure pel meu somni. I amb cera resistent
i noves ales blanques, avui faré l'intent."

I alçant ràpid el vol, es comença a enlairar.
Cap àngel ni dimoni no ha fet mai tal pujada.
Quan Ícar toca el sol, la gent mira engegada.

CAVALL FORT

(o com vaig aprendre a llegir)

Enyoro uns anys, el món menut, treballs
de fràgils mans guiant la nova sang
a vells indrets de marbre, cotó blanc
guarint foscors i obrint secretes valls,

pessics d'ahir, de comptes amb els dits,
de llet fumant amb sucre i xocolata,
de poc saber, de jocs amb or i plata,
d'estrany temor pels mots meus prohibits

-ni escrits, ni art-, de fam de minsa lletra
mostrada gran per plomes des del pou
-cap Llull, cap March-, d'afany de tornar a
[retre

a parlar esclau legítima estatura,
de bells ninots com núvols d'un cel nou.
Llegiu. Negueu la pols de la censura.

ANIT VAIG TOPAR AMB TU I NO VAIG SABER ENTENDRE QUE ERES LA MORT, PERÒ EM VARES RECONFORTAR

Un ull sense parpella m'encomana,
"D'on ets? Véns de Sinera o Sepharad?"
Mes jo, elèctric, ruc i assedegat,
furtiu dins llars superbes i altes planes,

veig el zenit -la pau del timoner
proscrit-, i faig venir en cavall alat
l'espessa nit, paisatge abandonat
de llauna i de cristall, i dic: "No ho sé.

Qui duu el cruixir de dents i baionetes,
llenguatge de venjances i boicots?
Qui esborra el nostre nom amb tèrbols mots?

No crec sotjar fortunes de poetes;
m'envolten massa espais de soledat
per cloure i escampar el meu vers sobtat".

ILLA ENDAVANT

Quines són les ones? Quina és la mar?
Quin cel? Quin illot? Quin puig de retorn?
Quines són les pedres que encara cremen?
Quin camp, quin sembrat treballa la rella?
Quin és l'aliment que hi neix en silenci?
Quines són les cases que m'arreceren?

He vingut per dir: "Tornau-me el meu lloc".
El demano a crits des d'aquesta nit,
des de les marjades i des dels boscos.
El demano als horts i a la seva olor,
a les oliveres que reconec,
al vent i a la pluja, al foc i a la roca.

Sóc aquí per dir: "Tornau-me el camí".
El demano al peix, al pi i a l'ocell,
a les veles blanques dels viatgers.
El demano amb l'ànima i amb la sang,
amb la veu i el pit, amb les mans i els dits,
amb la nostra llengua que el temps
[encercla.

Em respon un mot. Un sol mot encès.
La paraula gran, la del so de terra,
la de la cançó que sempre volem,
el misteri antic en llavis d'infant.
Paraula que ens guia cap a demà,
cap a l'illa, l'illa que ara tenim.